

Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості

11 клас, Історія України, тема 20,
Хорькова Л.В., КЗШ № 114

Хронологія

1958—1961 рр. — Українська робітничо-селянська спілка (УРСС);

1959— 1964 рр. — Клуб творчої молоді в Києві;

1964—1967 рр. — Український національний фронт;

вересень—грудень 1965 р. — праця І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?».

Основні напрями життя

Дисидентство — виступ проти існуючого державного ладу, протистояння офіційній ідеології й політиці;

Хрущовська «відлига» породила надії й принесла розчарування: процес оновлення суспільства розвивався непослідовно, молодь прагнула рішучих змін, реформи М. Хрущова мали поверховий характер, не торкалися підвалин тоталітаризму.

З поразкою збройної боротьби ОУН—УПА український національно-визвольний рух не припинився, він лише набув нових форм.

У другій половині 1950-х рр. в Україні починають спонтанно виникати підпільні групи та організації, які намагаються розгорнути пропагандистську боротьбу.

Український національний комітет (1958 - 1961)

20 активних учасників. Керівники Б. Грицин та і. Коваль: мали мету створити підпільну мережу для подальшої організації збройної боротьби

Цілі:

- * Повна національна незалежність.
- * Український уряд, вибраний народом.
- * Українські суверенні кордони.
- * Ліквідація колгоспної системи.
- * Проведення нової аграрної земельної реформи.
- * Запровадження нового законодавства.
- * Виселення за межі держави всіх інших націй.
- * Українська національна армія.
- * Розроблення нової конституції.
- * Свобода слова і друку.

Група «Об'єднання»

- проіснувала від 1956 до 1959 р.
- 15 активних учасників (В. Леонюк, Я. Гасюк, Б. Христинич та інші).
- складалася з колишніх політв'язнів, ідейно була близька до ОУН.
- Девіз : «Смертні ми люди — справа безсмертна, Віримо в святість її!».

Українська національна партія

- * У 1961 р. в с. Золотники Тернопільської області .
- * Ініціатором був Є. Гогусь, колишній остарбайтер, вояк дивізії СС «Галичина».
- * Своєю метою проголошувала створення незалежної України.
- * Учасники УНП покладали надії на міжнародний конфлікт і вступ на територію України іноземних військ.
- * УНП практично нічого не встигла вчинити.
- * Учасники групи були засуджені до максимальних термінів ув'язнення.

Українська робітничо-селянська спілка (УРСС)

- * утворена в 1958 р.
- * на чолі з юристом Л. Лук'яненком.
- * складалася з людей, що мали вищу освіту.
- * першочергове завдання - вироблення ідейних засад руху.
- * серед учасників групи не було єдності в цьому питанні: одні пропонували марксизм-ленінізм, інші категорично це відкидали.
- * завдання спілки – несиловими методами домогтися виходу України зі складу СРСР, утворивши незалежну демократичну державу.
- * спілка мала політичну програму й об'єднувала майже 30 осіб.

Український національний фронт

- * найбільша й найкраще теоретично й практично підготовлена підпільна організація -(УНФ).
- * об'єднувала майже 150 осіб.
- * створення УНФ пов'язане з іменем Д. Квацка.
- * організація уявлялась як широкий загальнонаціональний і антиколоніальний рух.
- * діяльність організації розпочалася з випуску самвидавом журналу «Воля і Батьківщина».
- * протягом 1964—1966 рр. було видано 16 номерів журналу, 96 примірників.
- * напередодні ХХІІІ з'їзду КПРС члени УНФ звернулися до його учасників із меморандумом.
- * головною метою своєї діяльності УНФ проголошувала здобуття

Шістдесятники

- * Течія, із якої згодом формувався дисидентський рух молодшої творчої інтелігенції – шістдесятників.
- * У Києві вони об'єдналися в Клуб творчої молоді (1959–1964).
- * У 1962 р. подібний клуб «Пролісок» виник у Львові під керівництвом М. Косова. Його учасниками були брати М. і Б. Горині, І. Гель.
- * Самвидав – це літературні, публіцистичні, наукові твори, які розповсюджувалися в рукописах без офіційного дозволу і цензури. Поширювалися переважно таємно.

Висновки:

Причини дисидентського руху:

- * Хрущовська «відлига» не зачепила основ радянської тоталітарної системи.
- * Активізація духовного життя суспільства.
- * Згасання збройної боротьби ОУН–УПА.
- * Антитоталітарний, антирадянський рух у країнах східної Європи, зокрема Угорська революція 1956 р.
- * Джерелами формування дисидентського руху стали: підпільний рух, який став спадкоємцем діяльності ОУН–УПА, але відмовився від збройних методів боротьби;
- * Рух шістдесятників.

*Параграф 20

Домашнє завдання